

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОГОДЖУЮ
Гарант освітньої програми

Валентина ЗУБЕНКО
"1" вересня 2025 року

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

Інна ВАРНАВСЬКА
Протокол засідання кафедри
соціальних та поведінкових наук ХДАЕУ
від "1" вересня 2025 року № 1

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія

Назва навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Освітня програма – Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка

Спеціальність – 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка

Галузь знань – 14 Електрична інженерія

Кропивницький – 2025

1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни	Психологія
Факультет	Економічний
Назва кафедри	Соціальних та поведінкових наук
Викладач	Наталія Акімова, професор кафедри соціальних та поведінкових наук, д. психол. н., доцент
Контактна інформація	номер телефону викладача: 050 1479253 адреса електронної пошти: natashashadow8@gmail.com адреса електронної пошти кафедри: kafphilosophy@ukr.net
Графік консультацій	середа
Програма дисципліни	<p>Змістовий модуль 1. Основи загальної психології</p> <p>Тема 1. Загальна психологія як наука. Предмет психології та її завдання. Природа психіки. Рефлекторна теорія. Основні нервові процеси: збудження і гальмування.</p> <p>Тема 2. Методи психології. Спостереження. Експеримент. Опитування. Аналіз продуктів діяльності. Вивчення документації. Тестування.</p> <p>Змістовий модуль 2. Когнітивні процеси</p> <p>Тема 3. Сприйняття як когнітивний процес. Поняття про відчуття. Поняття про сприйняття. Поняття про уявлення.</p> <p>Тема 4. Увага як когнітивний процес. Поняття про увагу. Види уваги. Нейрофізіологічні механізми уваги.</p> <p>Тема 5. Мислення як когнітивний процес. Поняття про мислення. Види мислення. Уява як особлива форма мислення. Нейрофізіологічні механізми мислення.</p> <p>Тема 6. Пам'ять як когнітивний процес. Поняття про пам'ять. Види пам'яті. Нейрофізіологічні механізми пам'яті.</p> <p>Тема 7. Мовлення як когнітивний процес. Поняття про мовлення. Види мовлення. Нейрофізіологічні механізми мовлення. Специфіка розуміння тексту.</p> <p>Змістовий модуль 3. Особистісна сфера</p> <p>Тема 8. Особистість. Поняття про особистість та її структуру. Типові властивості особистості: діяльність, свідомість.</p> <p>Тема 9. Індивідуальні властивості особистості. Темперамент. Характер. Емоції і воля</p> <p>Тема 10. Міжособистісні стосунки. Міжособистісні стосунки: психологічна сумісність і конфлікт.</p> <p>Група: види. Лідерство</p>
Мова викладання	Українська

2. Анотація курсу

Анотація курсу	<p>Мета вивчення курсу полягає в тому, щоб студенти засвоїли основні поняття психології, її принципи та закони, механізми роботи психіки та її значення в житті людей. Загальноосвітня (навчальна) мета – сприяти становленню сучасного висококваліфікованого фахівця на підставі вивчення та розуміння механізмів та принципів психічного буття людини. Розвиваюча мета - формувати й розвивати психологічні знання студентів, навчити їх аналізувати психічні явища та поведінкові акти, виробити навички самостійного аналізу психічних явищ, уміння застосовувати отримані знання при оцінюванні конкретної ситуації, сприяти оволодінню уміннями та навичками, які потрібні у професійній діяльності. Виховна мета - формувати переконання та ціннісні орієнтації студентів відповідно до ідеалів гуманізму, демократії, соціальної справедливості, поваги до особистості, виховувати активну громадську позицію, сприяти усвідомленню ролі та значення соціальної роботи в становленні Української держави; сприяти розвитку в майбутніх соціальних працівників, їх професійних й особистісних якостей.</p>
Інформаційний пакет дисципліни	Наводиться Веб-посилання на навчально-інформаційний портал університету, де знаходяться робоча програма навчальної дисципліни; завдання для самостійної роботи з методичними рекомендаціями; питання до заліку (екзамену); література базова та допоміжна; тексти лекцій з вказівкою назв тем та планів лекцій у відповідності до календарно-тематичного плану; тестові завдання до ПМК; тестовий комплекс з дисципліни з глосарієм.

3. Мета та завдання курсу

Мета викладання дисципліни	<p>Мета вивчення курсу полягає в тому, щоб студенти засвоїли основні поняття психології, її принципи та закони, механізми роботи психіки та її значення в житті людей.</p>
Завдання вивчення дисципліни	<p>Завданням дисципліни є</p> <ul style="list-style-type: none">— ознайомлення студентів з основами майбутньої професії, історією виникнення, становлення та розвитком психологічних ідей в цілому, та в межах соціальної роботи зокрема;— оволодіння основними категоріями психології;— дослідження сучасних теоретико-методологічних засад вивчення психічної діяльності;— оволодіння системою знань про психіку та її особливості;— оволодіння глибоким знанням про особистість та групи, соціально-психологічні детермінанти їх становлення та розвитку в сучасній соціокультурній;— засвоєння теоретичних знань про людину, її психологію у зв'язку з соціальним середовищем;— оволодіння навичками проведення психологічних досліджень;— ознайомлення із функціями психолога-практика у соціальній сфері: в малих і великих соціальних групах, у закладах охорони здоров'я, правопорядку, освіти, на виробництві тощо;— формування професійного світогляду та наукового мислення;— сприяння підвищенню рівня професійної культури студентів.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті вивчення курсу	
Загальні	<p>Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми під час професійної діяльності у галузі електроенергетики, електротехніки та електромеханіки або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів фізики та інженерних наук і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>K03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>K05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>K07. Здатність працювати в команді.</p> <p>K08. Здатність працювати автономно.</p> <p>K09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p>
Спеціальні (фахові)	
Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН	<p>ПР11. Вільно спілкуватися з професійних проблем державною та іноземною мовами усно і письмово, обговорювати результати професійної діяльності з фахівцями та нефахівцями, аргументувати свою позицію з дискусійних питань.</p> <p>ПР15. Розуміти та демонструвати добру професійну, соціальну та емоційну поведінку, дотримуватись здорового способу життя.</p>

5. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньої програми

Рік викладання	2025-2026
Семестр	4
Курс	2
Обов'язкова компонента / Вибіркова компонента	Обов'язковий компонент
Пререквізити	Іноземна мова
Постреквізити	Вибіркові дисципліни

6. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів / годин	3/90
Лекції	22
Практичні / Семінарські	22
Лабораторні	
Самостійна робота	46

Форма підсумкового контролю	Залік
------------------------------------	--------------

7. Технічне та програмне забезпечення / обладнання

Технічне та програмне забезпечення	Навчальний процес потребує використання мультимедійного проектора, навчального простору, в якому меблі можуть бути переміщені в ході заняття
Обладнання	Мультимедійне обладнання

8. Політика курсу

Загальні вимоги	Здобувачі вищої освіти повинні планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал. Активно працювати під час практичних занять, брати участь в обговорення дискусійних питань та кейсів, повною мірою долучатись до активних форм навчання. Заохочується робота у наукових гуртках, підготовка тез доповідей та участь у конференціях, підготовка та публікація наукових статей, участь у конкурсах наукових робіт та інше.
Політика щодо дедлайнів і перескладання	Практичні та самостійні роботи, надані з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (60% від загальної суми балів за конкретне заняття). Умови перескладання. Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час опитування на практичних заняттях. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом (співбесіда, реферат тощо). Пропущені практичні заняття та самостійні роботи, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. Процедура відпрацювання пропущених занять з об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування) відбувається за рахунок виконання і здачі завдань та теоретичних матеріалів з пропущених тем. Не запізнюватись на заняття. Дотримуватись техніки безпеки. Завчасно ознайомлюватись з темою практичної роботи. Пропущенні заняття відпрацьовувати у встановлений викладачем час.
Політика щодо виконання завдань	Позитивно оцінюються відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність. Під час підготовки до практичних занять виконання самостійної роботи необхідно спиратись на конспект лекцій та рекомендовану літературу. Водночас вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення тем дисципліни
Академічна доброчесність	Роботи здобувачів є виключно оригінальним дослідженням чи міркуванням. Будь-яке списування або плагіат (використання, копіювання підготовлених завдань та/або розв'язання задач іншими здобувачами) тягне за собою анулювання зароблених балів. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час підсумкового контролю, виконання контрольних робіт заборонено. Списування під час контрольних, тестових робіт та протягом іспиту заборонено.

9. Структура курсу

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				
			годин				балів
			лк	лаб.	сем. / пр.	СР	
Змістова частина 1 ОСНОВИ ЗАГАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ							
	Тема 1	Загальна психологія як наука	2		2	4	8
	Лекція	Загальна психологія як наука	2				
	Практика				2		3
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів.				4	5
	Тема 2	Методи психології	2		2	4	8
	Лекція	Методи психології	2				
	Практика				2		3
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів				4	5
		Разом за ЗЧ1	4		4	8	16 год 16 б

Змістова частина 2. КОГНІТИВНІ ПРОЦЕСИ

	Тема 3	Сприйняття як когнітивний процес	4		4	6	8
	Лекція	Сприйняття як когнітивний процес	4				
	Практика				4		3
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів				6	5
	Тема 4	Увага як когнітивний процес	2		2	4	8
	Лекція	Увага як когнітивний процес	2				
	Практика				2		3
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів				4	5
	Тема 5	Мислення як когнітивний процес	2		2	6	8
	Лекція	Мислення як когнітивний процес	2				
	Практика				2		3
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними				6	5

		поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів					
	Тема 6	Пам'ять як когнітивний процес	2		2	6	8
	Лекція	Пам'ять як когнітивний процес	2				
	Практика				2		3
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів				6	5
	Тема 7	Мовлення як когнітивний процес	2		2	4	8
	Лекція	Мовлення як когнітивний процес	2				
	Практика				2		3
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів				4	5
Разом за ЗЧ 2			12		12	26	40
	Тема 8	Особистість	2		2	4	8
	Лекція	Особистість	2				
	Практика				2		3

	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів				4	5
	Тема 9	Індивідуальні властивості особистості	2		2	4	8
	Лекція	Індивідуальні властивості особистості	2				
	Практика				2		3
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів				4	5
	Тема 10	Міжособистісні стосунки	2		2	4	8
	Лекція	Міжособистісні стосунки	2				
	Практика				2		3
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів				4	5
	ПК ЗЧ 3	Підсумкова контрольна робота і залік					20
Разом за ЗЧ3			6		6	12	24 год 44 б
Всього за дисципліною			22		22	46	90 год 100 б

10. Форми і методи навчання

Лекція	Словесні методи навчання: пояснення (інформаційно-повідомлювальне, інструктивне-практичне, пояснювальне-спонукальне, система зображально-виражальних засобів. Словесний метод (лекція – вступна, тематична, оглядова, підсумкова). Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу, оглядові лекції з використанням наочного матеріалу, опорного конспекту, лекції візуалізації з використанням мультимедійних технологій Наочні методи навчання, ілюстрування Обробка лекційного матеріалу починається з детального розбору конспекту лекцій. На даному етапі варто розібратися в сутності кожного поняття і положення, домагатися розуміння логічного змісту формулювань. При цьому варто використовувати основну і додаткову літературу, наукові праці, монографії.
Практичні /Семінарські	Презентації, демонстрація, обговорення, аналіз конкретних ситуацій, дискусія, бесіди, роботи в малих групах тощо Методи навчання: проблемно-пошукове навчання (проблемного викладення матеріалу, створення проблемних ситуацій, групова дискусія); евристичні методи); дослідницький (наукові доповіді, наукові повідомлення); тестування; узагальнення; ілюстративний; графічний
Лабораторні	Не передбачено навчальним планом
Самостійна робота	Самостійна робота допоможе студентам опанувати навичками добору і самостійної роботи з джерелами законодавчо-нормативного та навчального характеру, а також на основі вивчення, узагальнення, систематизації й аналізу матеріалів (в тому числі і фактичних) робити відповідні висновки, рекомендації. 1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. 3. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. 4. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів

11. Система контролю та оцінювання

Поточний контроль	
Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, есе, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі); презентація самостійної роботи студента; практичний контроль (під час практичних робіт); тестовий контроль. Види поточного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, звіт з практичних робіт, реферат, презентація. Оцінювання знань здобувачів на основі поточного контролю відбувається: а) способом перевірки систематичності та активності роботи здобувача над вивченням програмного матеріалу курсу протягом семестру; б) способом виконання завдань самостійної роботи здобувача.	
Підсумковий контроль за змістовою частиною	
Здійснюється у формі письмового опитування за темами змістової частини	

Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю є залік та екзамен, що виставляється на основі результатів поточного контролю та виконання завдань самостійної роботи. Мінімальна кількість балів, за якою студент отримує залік – 60 балів.

Розподіл балів з дисципліни

Поточне оцінювання і контроль змістових частин (бали)											Разом за семестр
Змістова частина 1		Змістова частина 2					Змістова частина 3				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	МКР і залік	Max 100
Max 8	Max 8	Max 8	Max 8	Max 8	Max 8	Max 8	Max 8	Max 8	Max 8	Max 20	

12. Шкала оцінювання

Шкала рейтингу ХДАЕУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	Задовільно	не зараховано
35-59	FX	Незадовільно	
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	

13. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література
<ol style="list-style-type: none"> 1. Дуткевич Т. Загальна психологія. Теоретичний курс. К.: Центр учбової літератури, 2021. 388 с. 2. Максименко С. Д. Загальна психологія: Навчальний посібник. – Видання друге, перероблене та доповнене. – К.: «Центр навчальної літератури», 2019. – 272 с. 3. Сергєєнкова О. П. Загальна психологія. Навч. посіб./ О. П. Сергєєнкова, О. А. Столярчук, О. П. Коханова, О. В. Пасєка – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 296 с. 4. Nairne J, McBride D. Psychology. 2021. 752 p. 5. Rathus S, Nevid J. Psychology and the Challenges of Life. Adjustment and Growth. 2024. 175 p.

	<ol style="list-style-type: none"> 6. Saul S. The Principles of Psychology. 2023. 214 p. 7. Simply Psychology. 2022. 160 p. 8. Wiseman R. Psychology. Why It Matters. 2022. 176 p.
Додаткова	<ol style="list-style-type: none"> 1. Акімова Н. Психологія розуміння текстів інтернету. 2020. 450 с. 2. Барречегурен П. Про науку. Як працює людський мозок. 2023. 480 с. 3. Бочелюк В., Бочелюк В. Методика та організація наукових досліджень з психології. 2019. 360 с. 4. Бройнінг Л. Гормони щастя. Як привчити мозок виробляти серотонін, дофамін, ендорфін і окситоцин. 2023. 232 5. Дамасіо А. Почуття і знання. Шлях до свідомого розуму. 2021. 160 с. 6. Деан С. Як ми вчимося. Чому мозок навчається краще, ніж машина... Поки що. 2021. 288 с. 7. Іглмен Д. Секрети нейропластичності. Як мозок адаптується до нових викликів. 2022. 308 с. 8. Москалець В. Психологія особистості. 2019. 262 с. 9. Саполські Р. Біологія поведінки. Причини доброго і поганого в нас. 2021. 672 с. 10. Свааб Д. Ми - це наш мозок. 2023. 496 с. 11. Ферт-Годбіхер Р. Історія емоцій. Походження людини (розумної) емоційної. 2023. 399 с.
Інформаційні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна психологія : навч. посіб. / М. В. Савчин. - К.: Академвидав, 2011. – 464 с. URL: http://zaochka.net/catalog_p_8_p_150.html 2. Грисенко, Н.В. Посібник до вивчення курсу «Історія психології» /Н.В.Грисенко. – Д.:ПВВ ДНУ, 2008. – URL: http://distance.dnu.dp.ua/ukr/nmmateriali/documents/posibnykip2008.pdf 3. Студентський портал URL: https://stud.com.ua 4. Підручники он-лайн URL: http://osvita.ua 5. Навчальні матеріали он-лайн URL: https://pidruchniki.com Студентський портал URL: https://studme.org/1593110611370/menedzhment/literatura_reputatsionnyy_menedzhment